

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 406/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Vierou Strakovou, Námestie legionárov 5, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9Cdo/76/2023 z 27. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9Cdo/76/2023 z 27. februára 2024 (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že v spore iniciovanom sťažovateľom sťažovateľ podal dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu. Napadnutým uznesením najvyšší súd dovolanie sťažovateľa podľa § 447 písm. e) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) odmietol, pretože nebolo spísané advokátom. Na zdôvodnenie uviedol, že súd prvej inštancie vyzval sťažovateľa, aby v lehote 15 dní predložil súdu dovolanie podpísané advokátom a splnomocnenie udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní, alebo aby preukázal, že sám dosiahol vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Zároveň ho poučil o možnosti obrátiť sa so žiadosťou o právnu pomoc na Centrum právnej pomoci (ďalej len „centrum“).

Rozhodnutím centra nebol sťažovateľovi priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci a ani sám sťažovateľ si v priebehu dovolacieho konania nezvolil advokáta na svoje zastupovanie.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ s napadnutým uznesením najvyššieho súdu nesúhlasí, považuje ho za arbitrárne a vidí v ňom porušenie svojich práv. Podľa jeho názoru mal najvyšší súd sám rozhodnúť o pridelení advokáta na účel účinnej ochrany práv sťažovateľa. Súd má dostatok prostriedkov na to, aby posúdili a overili solventnosť sťažovateľa a zákonnosť rozhodnutia centra. Najvyšší súd sa nevysporiadal s majetkovou situáciou sťažovateľa a povýšil rozhodnutie centra nad svoje vlastné. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti poukazuje na § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z. (ďalej len „zákon o poskytovaní právnej pomoci“) s tým, že súd pozabudol dodržať, aplikovať dikciu týchto zákonov.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka ústavnej neudržateľnosti napadnutého uznesenia, pretože najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa s odôvodnením, že nespĺnil obligatórnu procesnú podmienku dovolacieho konania – povinné právne zastúpenie.

5. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane pripomína (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 159/08, IV. ÚS 596/2012, III. ÚS 365/2017), že otázku, kedy je prípustné dovolanie, rieši zákon, t. j. ide o otázku zákonnosti, a preto posúdenie splnenia zákonných predpokladov (podmienok) prípustnosti dovolania s negatívnym výsledkom samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení práv sťažovateľa. To platí o to viac, že ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí (v zásade) do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu (napr. IV. ÚS 238/07, IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 161/2012, II. ÚS 98/2017).

6. Vychádzajúc z citovanej judikatúry, v zmysle ktorej posudzovanie splnenia podmienok dovolacieho konania je (v zásade) vo výlučnej právomoci najvyššieho súdu, a, zohľadňujúc argumentáciu sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci obmedzuje na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. V opačnom prípade by totiž ústavný súd nahrádzal právomoc najvyššieho súdu, čo s odkazom na jeho ústavné postavenie zjavne nie je jeho úlohou.

7. Ústavný súd vo svojej stabilizovanej judikatúre tiež uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97).

8. V danom prípade bolo relevantným § 429 ods. 1 CSP, ktoré normuje povinné zastúpenie dovolateľa v dovolacom konaní advokátom. Povinné zastúpenie sa však nesmie chápať ako obmedzenie prístupu k súdu, ale vzhľadom na to, že spísanie dovolania je náročným procesným úkonom vyžadujúcim právnické vzdelanie, treba ho vnímať ako spôsob eliminovania podaní, ktoré nie sú perfektné. Je veľmi pravdepodobné, že laik by nedokázal tento procesný úkon sformulovať a pripraviť tak, aby tým neutrpel na svojich právach (súd je napr. viazaný rozsahom dovolania a dovolacími dôvodmi, dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania). Zmyslom povinného právneho zastúpenia je vytvoriť procesný filter na zjavne neopodstatnené, resp. neprípustné dovolania, ako aj zabezpečiť to, aby malo dovolanie všetky potrebné náležitosti vrátane uvedenia a konkretizovania dôvodu, pre ktorý sa rozhodnutie odvolacieho súdu napáda dovolaním (pozri *Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, s. 1595.*).

9. Povinné zastúpenie advokátom tak chráni jednak samotného dovolateľa pred tým, aby jeho dovolanie nebolo zbytočne odmietnuté a aby bolo napísané perfektne, ale aj samotný súdny systém pred neopodstatnenými a neprípustnými dovolaniami. Tento účel možno považovať za plne legitímny. Napokon, toto pravidlo platí aj v konaní pred ústavným súdom [§ 34 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)] a sťažovateľ sa v tomto konaní zastúpiť dal.

10. Ústavný súd, vychádzajúc z obsahu napadnutého uznesenia, dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa najvyšší súd aplikoval platnú a účinnú relevantnú právnu normu (§ 429 CSP) v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou a jej aplikáciu odôvodnil zrozumiteľne a dostatočne, teda ústavne akceptovateľným spôsobom. Nesplnenie obligatórnej zákonnej podmienky spísania dovolania advokátom je možné odstrániť len predložením dovolania takto spísaného dodatočne v lehote na podanie dovolania. V danom prípade k tomu nedošlo. Najvyšší súd zároveň poukázal na existenciu právoplatného rozhodnutia Centra právnej pomoci, na základe ktorého sťažovateľovi nebol priznaný nárok na poskytnutie právnej pomoci na zastupovanie v dovolacom konaní. Súd prvej inštancie nad rámec svojej povinnosti vyzval sťažovateľa na doplnenie splnomocnenia, hoci túto povinnosť nemal (§ 436 ods. 1 CSP), keďže sťažovateľ bol o povinnosti podľa § 429 ods. 1 riadne poučený v rozsudku odvolacieho súdu. Napriek tomu však sťažovateľ splnomocnenie nepredložil, čím sám nerešpektoval normy platné v dovolacom konaní.

11. Z uvedených dôvodov je porušenie ústavných práv sťažovateľa vylúčené. Sťažovateľom uvedené práva sa poskytujú v rozsahu zákona. Zákon zreteľne ustanovuje, že v dovolacom konaní mal byť zastúpený advokátom. Sťažovateľ zastúpený nebol, preto napadnuté uznesenie nie je zjavne mylné v rozsahu procesnoprávneho posúdenia jeho dovolania. Z uvedeného zároveň vyplýva, že sťažovateľ sám tým, že sa v dovolacom konaní nedal zastúpiť, znemožnil, aby bola jeho právu poskytnutá ochrana.

12. Ústavný súd tak hodnotí postup najvyššieho súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého uznesenia, ako zákonný a legitímny. Rovnako je z pohľadu ústavného súdu zákonné, konzistentné a ústavne akceptovateľné aj samotné odôvodnenie napadnutého uznesenia. Vzhľadom na to ústavný

súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

13. K argumentácii sťažovateľa sa žiada dodať, že systém poskytovania právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi je regulovaný osobitným zákonom o poskytovaní právnej pomoci, a rozhoduje o nej osobitná štátna rozpočtová organizácia, ktorou je centrum. V prípade nespokojnosti žiadateľa o poskytnutie právnej pomoci s rozhodnutím centra má tento možnosť napadnúť rozhodnutie centra správnu žalobou na príslušnom správnom súde. Námietka sťažovateľa o tom, že o poskytnutí právnej pomoci mal rozhodnúť priamo najvyšší súd a ten mal aplikovať zákon o poskytovaní právnej pomoci, teda nemá žiadne opodstatnenie a ani oporu v platnej právnej úprave. Ústavný súd vychádza z prezumpcie ústavnosti jednotlivých právnych noriem a tá platí dovtedy, kým ústavný súd túto domnienku vo svojom rozhodnutí nevyvráti, a to v osobitnom konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy, čo nie je tento prípad.

14. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu